

Peiling over Participatie

Hoe kan de gemeente Steenwijkerland inwoners het beste betrekken bij plannen en projecten?

Inwonerspanel gemeente Steenwijkerland

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 308 48 00
www.ioresearch.nl

Rapportnummer

2021/122

Datum

Juni 2021

Opdrachtgever

Gemeente Steenwijkerland

Auteurs

Wietse van Engeland
Davinia Wilson

Inleiding

Aanleiding

De Gemeente Steenwijkerland vindt het belangrijk om te horen wat inwoners vinden van plannen van de gemeente. De gemeente wil inwoners en andere partners daarom meer betrekken bij plannen. Ook komen er vanuit de samenleving steeds meer initiatieven waarvoor de gemeente ruimte wil geven. In plaats van zelf plannen te maken, maakt de gemeente vaker plannen van anderen mogelijk.

Om ervoor te zorgen dat participatie zo goed mogelijk gebeurt, ontwikkelt de gemeente Steenwijkerland een visie op (inwoners)participatie. De resultaten van dit onderzoek worden gebruikt om deze visie beter in te vullen

Analyse

Op de data is een weging toegepast naar leeftijd en (woon)kern. Dit betekent dat de verhoudingen naar leeftijd en woonkern zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verhoudingen in de bevolking van de gemeente Steenwijkerland. Onder- en bovengemiddelde groepen worden dus opgehoogd en verlaagd. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor de gehele gemeente Steenwijkerland.

Indien de percentages niet optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen.

Bij de rapportage is gekeken naar verschillen tussen inwoners van verschillende leeftijdsgroepen en tussen inwoners van de kern Steenwijk en de andere kernen. Als er een significant en relevant verschil is, dan is dit vermeld. Ook wordt er gekeken of er verschillen zijn tussen inwoners die al eens mee hebben gedacht en inwoners die dat (nog) niet hebben gedaan. Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen inwoners van verschillende leeftijdsgroepen.

Methode en respons

Voor het onderzoek is gebruikgemaakt van raadpleging van het inwonerspanel Steenwijkerland. Het panel bestaat uit ruim 1.300 panelleden. Dit zijn inwoners van de gemeente Steenwijkerland die zich hebben aangemeld voor deelname aan online onderzoeken van de gemeente. De panelleden zijn via e-mail uitgenodigd om deel te nemen aan dit onderzoek. De vragenlijst kon worden ingevuld van 27 mei tot en met 6 juni 2021. Er is één herinneringsmail gestuurd.

Voor dit onderzoek zijn alle 1.321 panelleden uitgenodigd, 635 leden hebben de vragenlijst ingevuld. Dit is een respons van 48 procent. Daarnaast deden 66 inwoners via een open link mee. In totaal vulden 701 inwoners de vragenlijst in, ruim voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen voor de bevolking van de gemeente Steenwijkerland.

Tabel 1: Herkomst respondenten naar kern

Kern	Aantal	Percentage
Steenwijk	307	44%
Andere kernen	394	56%
Totaal	701	100%

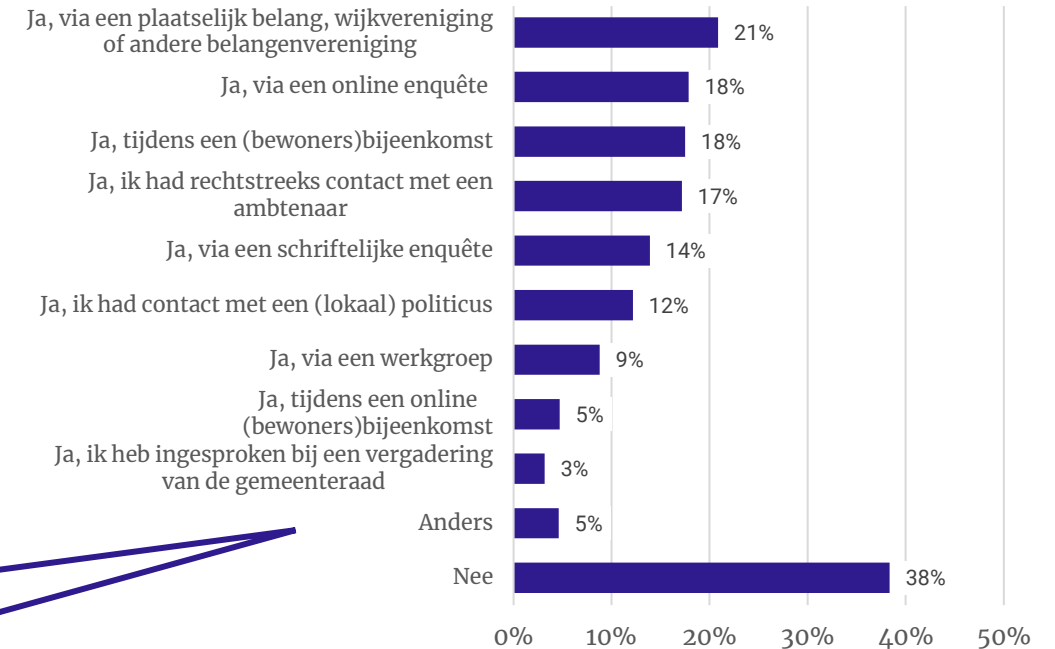

Eigen ervaring

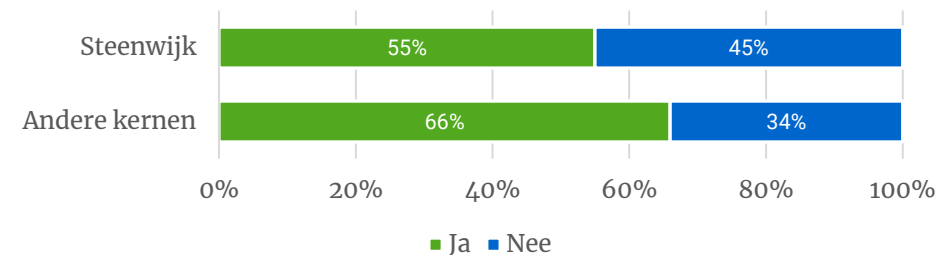
- Een van de manieren om mee te denken met de gemeente is door de mening te geven via het Inwonerspanel Steenwijkerland Peilt. Bijna twee derde van de inwoners (62%) heeft, behalve via het Inwonerspanel, wel eens met de gemeente meegedacht. In de kern Steenwijk is het aandeel inwoners dat heeft meegedacht met de gemeente (55%) lager dan gemiddeld in de andere kernen (66%).
- Inwoners hebben met name meegedacht via een plaatselijk belang, wijkvereniging of andere belangenvereniging (21%), via een online enquête (18%) en via een (bewoners-) bijeenkomst (18%).

“Zelf ingediend schriftelijk voorstel.”
“Bijwonen van een politieke markt.”
“Eens een mail gestuurd over prullenbakken in Giethoorn.”
“Verkiezing.”
“Burgerinitiatief en ondernemersinitiatief.”

Figuur 1: Heeft u ook al eens op andere manieren meegedacht? (Anders dan Inwonerspanel)
Meerdere antwoorden mogelijk

Figuur 2: Heeft u ook al eens op andere manieren meegedacht? Uitgesplitst naar kern

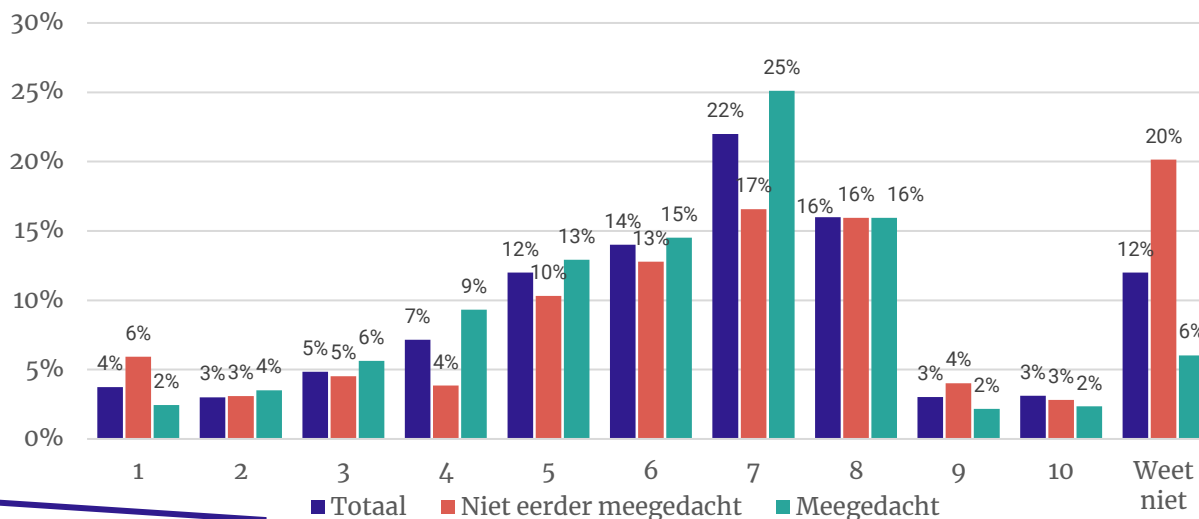

Inwoners betrekken bij plannen gemeente

- Gemiddeld geven inwoners een 6,0 voor de manier waarop de gemeente inwoners betreft bij het maken van nieuwe plannen. In totaal geeft 58 procent een voldoende cijfer voor de wijze waarop de gemeente participatie vormgeeft.
- Inwoners merken vaak op dat de gemeente hen, in hun ervaring, in een betrekkelijk laat stadium om hun mening over een plan vraagt.
- Zowel inwoners die al eens meedachten als inwoners die dat niet deden geven gemiddeld een 6,0 als rapportcijfer. Het aandeel dat geen mening heeft is groot (20%) onder de inwoners die nooit deelnamen aan een vorm van (inwoners)participatie.

“Als ik in mijn directe omgeving vraag of de gemeente iets aan onze buurt heeft gevraagd, dan is het antwoord: Nee. Plannenmakerij lees je in de krant, maar dan ben je vaak al te laat (of het is te omslachtig) om inspraak te hebben.”
 “Bewoners worden in aanvang wel betrokken maar als het project achter de schermen verder gaat of niet doorgaat hoor je niets meer.”
 “Een paar jaar geleden: het plan voor een zonnepark langs de Woldmeenthe. Veel te laat de bewoners erbij betrokken. Had een hoop tijd, moeite en frustratie bespaard.”

Figuur 3: Wat vindt u van de manier waarop de gemeente inwoners betreft bij het ontwikkelen van nieuwe regels, plannen en projecten?

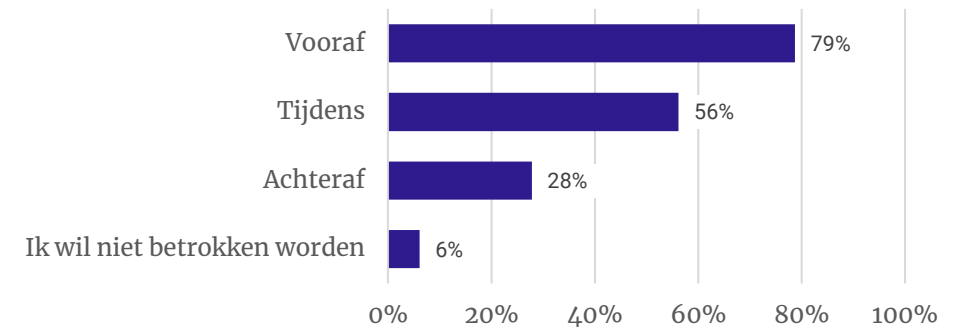
“De mogelijkheid is er wel, maar niet zichtbaar genoeg, gaat langs iedereen heen.”
 “Veelal worden plannen gepresenteerd als de conceptfase al achter de rug is.”
 “nieuwe plannen zijn te weinig zichtbaar als je geen Steenwijker Courant ontvangt.”
 “Beleid moet primair ontwikkeld worden door beleidsmakers, maar voor nuances in beleid kunnen bewoners geraadpleegd worden.”

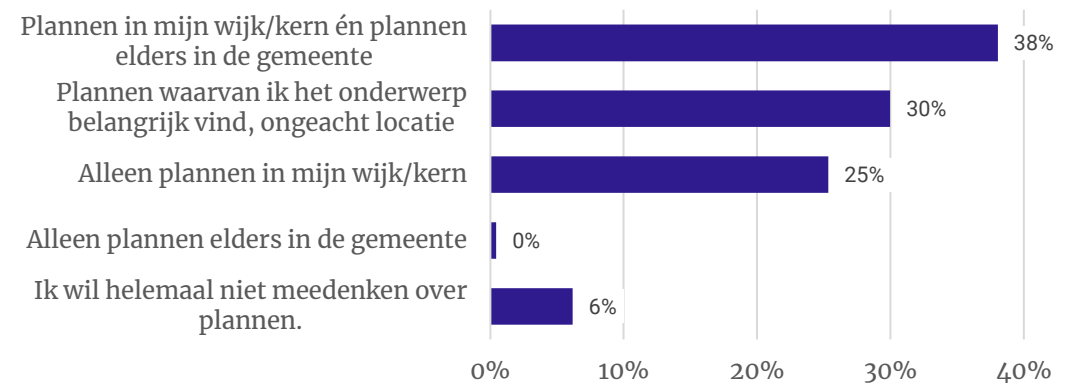
Moment van meedenken

- De meeste inwoners (79%) willen betrokken worden bij de beginfase van een participatietraject. Hierbij gaat het om bijvoorbeeld het meedenken over mogelijke onderwerpen of over de aanpak van een plan.
- Een kleiner deel van de inwoners (28%) zou betrokken willen zijn bij het evalueren van het plan en bespreken of het plan op de juiste manier is uitgewerkt en of het doel is behaald. Slechts een klein deel (6%) wil in het geheel niet betrokken worden.
- Voor de meeste inwoners is het geen vereiste om mee te willen denken dat de plannen betrekking op hun eigen wijk of kern hebben (figuur 5). Voor een kwart (25%) is dat wel van belang. Inwoners die ervaring hebben met (inwoners)participatie zeggen vaker (41%) mee te willen denken over plannen in hun wijk én elders in de gemeente dan inwoners die geen ervaring met (inwoners)participatie hebben (31%).

Figuur 4: Op welk moment wilt u betrokken worden?

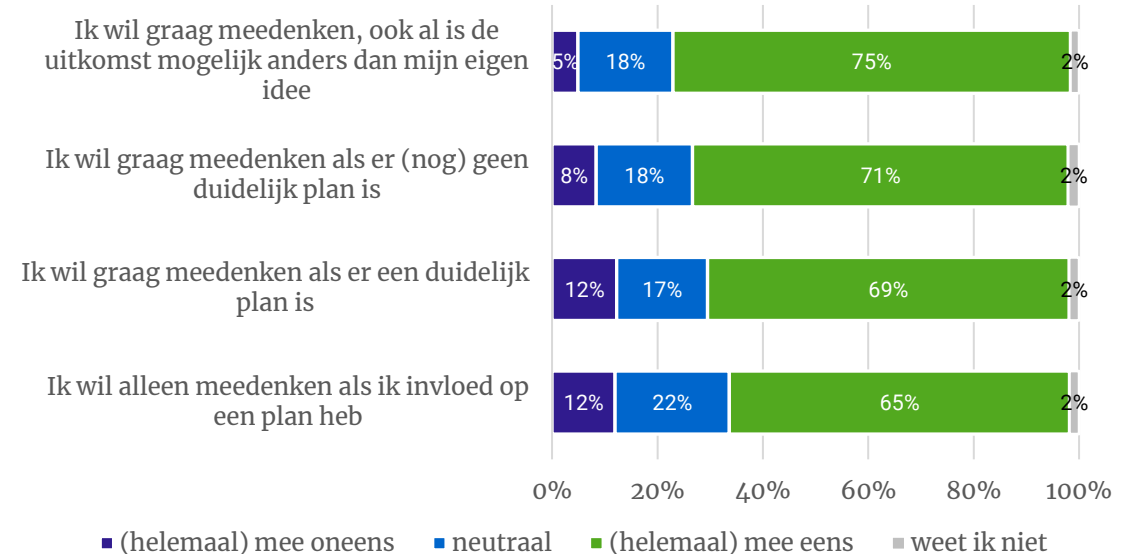
Figuur 5: Welke omschrijving past het beste bij u? Ik wil meedenken over...

Moment van meedenken

- Driekwart van de inwoners denkt, ongeacht de uitkomst, graag mee. Zeven op de tien zegt zowel mee te willen denken als er wél een duidelijk plan is en ook wanneer er nog geen duidelijk plan is. Het aandeel dat *niet* wil meedenken is iets groter wanneer er sprake is van een duidelijk plan.
- Voor twee derde is het van belang dat hun participatie ook van invloed is op het plan. Inwoners die eerder al eens meedachten zeggen vaker graag mee te denken als er nog geen duidelijk plan is (75%) of als de uitkomst mogelijk anders is dan hun eigen idee (78%). Voor inwoners die niet eerder meedachten is het vaker belangrijk dat er al een duidelijk plan is (73%).

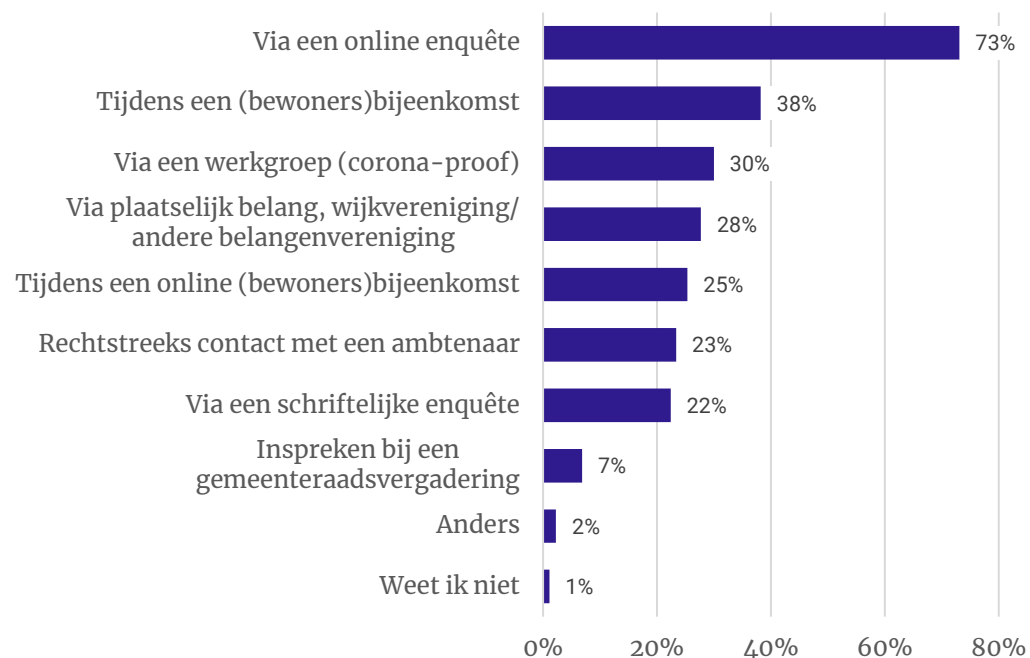
Figuur 6: Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen?

Manier van meedenken

- Deelnemen aan, en hun mening geven via, een online enquête is de meest genoemde manier om het liefst mee te denken. Niet verwonderlijk, aangezien de panelleden ook deelnamen aan het onderzoek via een online enquête.
- Bewonersbijeenkomsten en werkgroepen zijn andere manieren die door een groot deel van de inwoners wordt genoemd. Inwoners van de kern Steenwijk geven minder vaak (31%) de voorkeur aan bewonersbijeenkomsten dan inwoners van andere kernen in Steenwijkerland (44%). Ook noemen inwoners van de andere kernen in Steenwijkerland vaker een plaatselijk belang, wijkvereniging of andere belangenvereniging (38%) dan inwoners van Steenwijk (14%).
- Inwoners die niet eerder meedachten geven naar verhouding vaker de voorkeur aan manieren om mee te denken die een minder grote inspanning of aanwezigheid vereisen:
- 27% van de inwoners die niet eerder meedachten zou dit via een schriftelijke enquête willen doen, ten opzichte van 18% van de inwoners die ooit meedachten. 77% zou dit het liefst via een online enquête doen, vergeleken met 69% van de inwoners die meedachten.
- Omgekeerd zijn inwoners die ervaring met participatie hebben vaker enthousiast over manieren als een online bijeenkomst (46% t.o.v. 29%) of een plaatselijk belang (34% t.o.v. 20%).

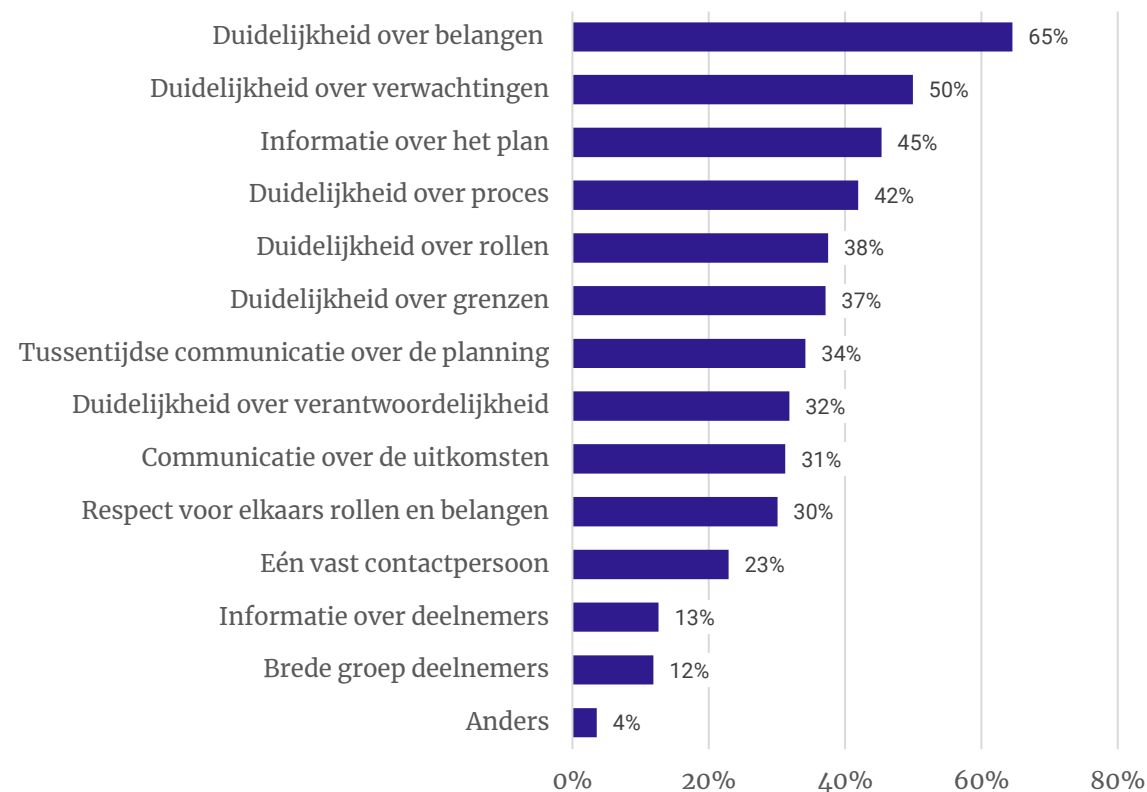
Figuur 7: Op welke manier wilt u het liefst uw mening geven over plannen, projecten of regels?
Meerdere antwoorden mogelijk

Voorwaarden voor participatie

- Voor twee derde (65%) is duidelijkheid over de belangen (wat zijn de voordelen, nadelen en effecten voor de mensen?) een van de belangrijkste voorwaarden voor een goede participatie.
- Ook andere aspecten van duidelijkheid over de participatie worden vaak belangrijk gevonden: 50 procent noemt duidelijkheid over de verwachtingen (wat wordt er gedaan met de inbreng?) en 42 procent noemt duidelijkheid over het proces (wat is de planning?).
- Communicatie vanuit de gemeente wordt door ongeveer een derde genoemd. Informatie over de andere deelnemers of de samenstelling van de groep deelnemers worden door inwoners minder vaak belangrijk gevonden.
- Er zijn geen verschillen te zien tussen inwoners die wel- en inwoners die geen ervaring met (inwoners)participatie hebben.

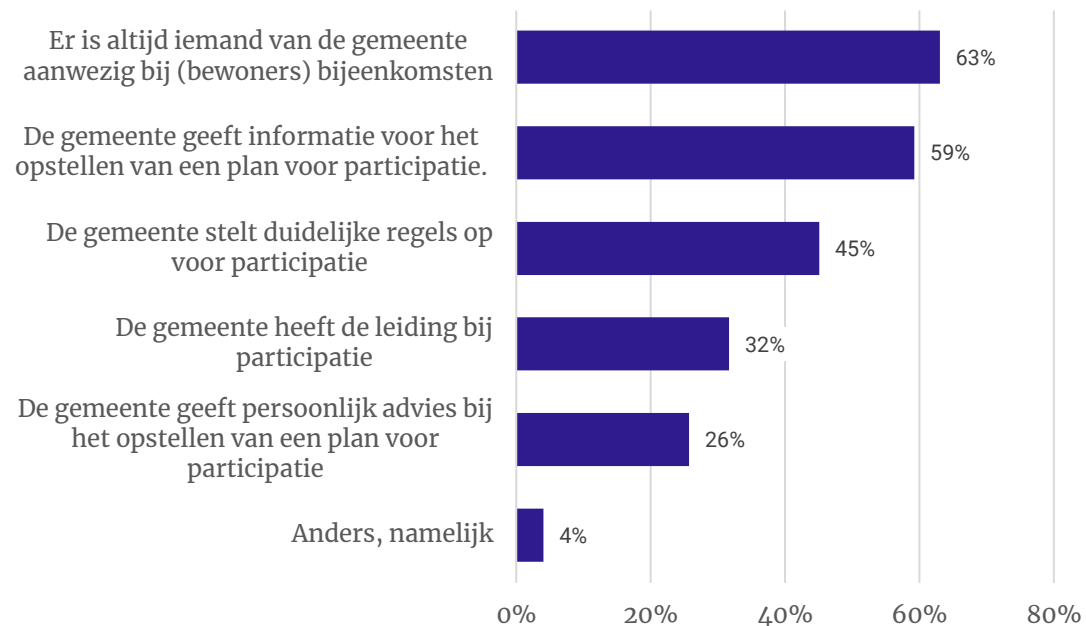
Figuur 8: Wat zijn volgens u de belangrijkste voorwaarden voor een goede participatie?
Maximaal 5 antwoorden

Bouwplannen en de Omgevingswet

- In 2022 gaat de Omgevingswet in. Dit betekent dat zowel de gemeente als aanvragers van een vergunning inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden moeten betrekken bij een besluit. Hierdoor kunnen (bouw)plannen niet meer uitgevoerd worden zonder belanghebbenden (dit zijn mensen die iets met het plan te maken hebben of er iets van zullen merken) erover te spreken of erbij te betrekken.
- We vroegen aan inwoners wat zij van de gemeente verwachten. De meeste inwoners zeggen behoefte te hebben aan informatie voor het opstellen van plannen en begeleiding van de gemeente tijdens de bijeenkomsten. Een klein deel, 32 procent, verwacht van de gemeente dat zij de leiding neemt bij het participatieproces.
- Er zijn geen verschillen te zien tussen inwoners die wel- en inwoners die geen ervaring met (inwoners)participatie hebben.

Figuur 9: Wat verwacht u van de gemeente? Meerdere antwoorden mogelijk

Tenslotte

- Aan het einde van het onderzoek is aan de inwoners gevraagd of zij nog opmerkingen of suggesties voor de gemeente hebben die niet in de vragenlijst aan de orde zijn gekomen. Hieronder is een selectie van de gegeven antwoorden weergegeven.

*“Het is heel goed dat de gemeente bewoners laat meedenken.
Belangrijk is dat er ook iets mee gedaan wordt en participatie geen wassen neus is!”*

“Ook al zijn de plannen bedacht door een architect of planbureau, ga met de betreffende inwoners om tafel en desnoods de straat op om te kijken of het plan werkbaar is in de praktijk.”

“Ik vind het plezierig dat de inwoners in een vroeg stadium betrokken worden bij plannen, zeker die voor hun directe woonomgeving.”

“Betrek inwoners bij de ontwikkeling van woningbouw en zorgwoningen. Bevorder de doorstroming van woningen.”

“Maak het niet te moeilijk. Keep-it-simpel, laagdrempelig, enzovoort.”

“Participatie is niet hetzelfde als de bewoners aanhoren en vervolgens niets met op- en aanmerkingen te doen. Participatie is dat iedereen zich enigszins kan vinden in een plan. Participatie betekent dat er respect is voor de wensen en grenzen van een ieder. Een ieder heeft zoveel vrijheid om iets te doen, totdat een ander last heeft van die vrijheid. Daar ligt een grens.”

“Wijk- en buurtverenigingen en dorpsraden zoveel mogelijk betrekken.”

“Het is goed als de bewoners er bij betrokken worden. Maak het eenvoudig en duidelijk. En plan termijnen in, zo voorkom je dat het op de langebaan wordt geschoven. Mensen haken daar op af.”

Peiling – Participatie

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl